

Slavuj een koor dat harten raakt

Slavuj, al jaren het koor dat iedereen kent maar nooit hoorde. Men praat er over mee als over een niet gelezen boek. Onterecht, want het koor met het Oost-Europese repertoire raakt in het hart. Als men daar stiekem kennis mee wil maken, is de dinsdagavond een uitgelezen moment. Een omtejetje met de hond langs de Boomspijker, of een sigaretje roken in de Korte Koningsdwarsstraat is voldoende. Het dan uit de Boomspijker lekkende geluid van het repe-terende Slavuj is uit duizenden herkenbaar. Djoeke Glas en Barbara Wichers Hoeth vertellen er graag over.

Djoeke, voetreflexmasseuse - haar verschijning herinnert aan de danseres die ze ooit was bij Bart Stuyf - was één van de oprichters van Slavuj. Barbara Wichers Hoeth, beeldend kunstenaar, multitalent en wereldberoemd in de Nieuwmarktbuurt vanwege haar tekenlessen, zingt al jaren bij het koor.

Het was haar moeder, muzikaal tot in de poriën, die Djoeke attendeerde op een Slavisch koor op de radio. Dat werd haar eerste koor. Maar zoals dat soms gaat, vanwege enige incompatibiliteit d'humeur verliet ze dat koor met vier medezan-

gers en -zangeressen én de dirigent, Dragan Minderovic. Zo ontstond Slavuj. In het begin nog een klein koor van acht personen. Een optreden in Paradiso zorgde voor een bijzondere vermenigvuldiging. Min of meer per ongeluk op het grote podium beland zongen ze a capella de hele zaal plat. Met als gevolg dat hun naam was gemaakt en zich veel nieuwe zangers en zangeressen aanmeldden.

Dragan moest helaas vanwege gezondheidsredenen stoppen als dirigent. Na een interbellum met een zeer serieuze dirigente was even de geest weg en stopte het koor. Het plezier was weg. Een toevallige ontmoeting op het ijs van de Kloveniersburgwal tussen Djoeke en Barbara blies het koor nieuw leven in.

Ivo Boswijk, tot dan een gewaardeerde zanger in het koor, werd dirigent. Opgeleid aan het Sweelinck Conservatorium (1980 - 1985) is hij al weer een aantal jaren de motor

achter het repertoire en de repetities. Zijn liefde voor de Slavische muziek ontstond toen hij in zijn studietijd kennismakte met het wereldberoemde koor Le Mystère des Voix Bulgares. Na een ontmoeting met de Bulgaarse zangeres Galina Durmushlilyska in 2001 begon hij ook met arrangementen en composities voor Slavuj. Ivo, innemend, beweeglijk en voortdurend de bril verschuivend van het blote schedeldak naar de neus en terug, bereidt de repetities minutieus voor. Ze verlopen dan ook met grote vaart. Na een eerste kennismaking met de tekst en melodie neemt hij wel de tijd voor het inslijpen van de maat en ritme. Het ervaren koor pakt zijn door de piano ondersteunde aan-

Slavuj op bezoek in Mostar 2012

wijzingen soepel en snel op.

De Slavische zang onderscheidt zich van de West-Europese doordat er 'recht' wordt gezongen. Geen vibrato of snik. Daardoor oort het scherp maar ook meeslepend. Barbara veronderstelt dat de karakteristieke klankkleur te maken zou kunnen hebben met de bredere jukbeenderen van Slavische zangers en zangeressen. De kunst van de Amsterdammers is die klankkleur te benaderen en dan zonder forceren. Slavuj besteedt dan ook veel aandacht aan stemoefeningen. Los daarvan hebben veel leden van het koor persoonlijk zangles en oefenen de koorleden thuis. Als tijdens de repetities het mengen van de stemmen samenvalt, zijn dat de beste momenten.

Ook de onregelmatige maatsoorten gaan het koor goed af. Dankzij Ivo draaien ze hun hand en hun stem niet om bij de in de Bulgaarse volksmuziek veel gebruikte 22/16 maat of de in de Balkan gebruikte 7/8 maat-

soort (aksakritmiek). Tijdens optredens in Bulgarije en Bosnië-Herzegovina kregen ze daar complimenten voor van de lokale muzikrecensenten. Optreden daar is op zichzelf al een grote belevenis. Bezoekers van hun concerten vinden het een eer dat een Amsterdams koor hun liederen zingt en lopen soms geëmotioneerd de zaal uit om meer mensen er bij te betrekken.

Een optreden dicht bij huis in de kerk van Valkkoog verleidde een recensent tot de volgende tekst:

"Al bij de eerste tonen loopt het kippenveld je over de rug. Slavuj heeft een onbetwist Balkanstemgeluid. De zangtechniek verschilt van wat wij op de muziekcentra en conser-

vatoria leren. Het fascineert, het hele lijf resoneert mee. Hoe je dat doet? ...

Je neemt een extra schepje lucht, spant alle spieren rond het middenrif aan en je stoot de lucht met kracht langs je stembanden. Het werkt als het mondstuk van de trompet. Het resultaat is pure emotie. Het programmaboekje voorziet in vertaalde teksten, rondt af poëtisch. Wat te denken van: 'De brede Dnepr steunt en kreunt. De boze wind huilt, buigt de hoge wilgen tot aan de grond en tilt

de golven tot de bergen'. Je ziet het voor je. ... Meestal gaat het over de liefde, zoals het Hongaarse Szerellem: 'Liefde, liefde, jij vervloekte kwelling. Liefde, liefde, jij vervloekte pijn'. ... Of 'Waarom heb je niet gebloeid op de bladeren van alle bomen?'"

Tsja, en wat moet je er na zoveel moois en tragisch nog meer over schrijven?

Officieel bestaat het koor uit 22 krachtige stemmen. In werkelijkheid zijn het er 23 of 25 of zoiets maar wel compleet. Vast een gevolg van die afwijkende maatsoorten.

Veel van de nummers zijn vastgelegd op cd. Zeer het luisteren waard maar vooral het bijwonen van een concert van dit bijzondere koor nestelt zich in je hoofd. Bijwonen van een concert kan op zaterdag 14 december in de Engelse kerk op het Begijnhof

Evert van Voskuilen

Bronnen: Djoeke Glas en Barbara Wichers Hoeth, Ivo Boswijk, www.slavuj.dds.nl